

KVALITETSDEKLARATION

Specialskolan: elever per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0122

Referenstid

15 oktober 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	8
D Uppgiftsskyldighet	8
E EU-reglering och internationell rapportering	8
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att visa elevsammansättningen i specialskola i Sverige innevarande läsår samt förändringar mot tidigare läsår.

Elevstatistiken utgör en viktig förutsättning för planerings- och utredningsarbete inom statliga verksamheter och skolor. Vidare används statistiken också av forskare och allmänheten.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Specialskolan är en liten skolform men det är viktigt att det finns aktuella uppgifter att tillgå. Statistiken bidrar som underlag när beslut om specialskolan fattas. Det är främst myndigheter som använder statistik om elever i specialskola och då främst Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Skolinspektionen. Andra användare kan vara övriga myndigheter, Sveriges kommuner och landsting, forskare och allmänheten.

SCB får få förfrågningar om specialskolan och det finns ingen information tillgänglig om hur många forskare och privatpersoner som studerat statistiken på egen hand. Det är därför svårt att uttala sig om allmänhetens informationsbehov men jämförelser av olika slag, mellan skolenheter och över tid, är exempel på användning.

Delar av statistiken ingår i den internationella rapporteringen till Eurostat och OECD.

1.2 Statistikens innehåll

Målstorheterna för statistiken om Specialskolan är olika summor av antalet elever som uppnår vissa egenskaper, de som går i en viss skoltyp, de som har en viss boendeform etcetera. Andelar beräknas också på dessa egenskaper.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är samtliga elever inskrivna i specialskolan. Specialskola är en helt egen skolform vars elevsammansättning styrs av skollagen 7 kap. § 6 som lyder:

6 § Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan ska tas emot i specialskolan om de:

1. är dövblinda eller annars är synskadade och har ytterligare funktionsnedsättning,
2. i annat fall än som avses i 1 är döva eller hörselskadade, eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om mottagande i specialskolan prövas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social

bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i specialskolan under mätdatumet den 15 oktober. Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever inskrivna i specialskolan finns inskrivna på en skolenhet under mätdatumet.

Målobjektet är en elev i specialskolan och observationsobjektet är en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnare till SCB. Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

Elever i fritidshem och förskoleklass ingår också i det fall Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) står som huvudman. Även i fallet med fritidshem och förskoleklass stämmer målobjekten och observationsobjekten överens eftersom just de elever som går i grupper där SPSM står som huvudman ingår i intressepopulationen. Möjligtvis finns barn i fritidshem och förskoleklasser i grundskolans regi som skulle kunna passa i Specialskolan, men de tillhör inte målpopulationen.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Även observationsvariablerna överensstämmer väl med målvariablerna, om inte annat anges. Några av observationsvariablerna hämtas från Skolverkets skolenhetsregister. Nedan listas de variabler som används i statistiken. Definitionen på variablerna framgår i benämningarna och i de fall det är nödvändigt ges kommentarer.

Statistikens målvariabler är:

Kön

Årskurs - Specialskolan är unik i Sverige med 10 årskurser. Eleven börjar vanligtvis årskurs 1 det år eleven fyller sju år och avslutar årskurs 10 det år eleven fyller 17.

Boendeform - Eftersom några skolor har riksintag, dvs. har elever som är folkbokförda över hela landet, varierar elevernas boendeform.

Hemkommun - Kommunen där eleven är folkbokförd.

Skolkommun - Den kommun där skolenheten är belägen.

Modersmålsundervisning - Elever som får undervisning i annat modersmål än svenska.

Typ av skola - Regionsskola eller Riksskola. Regionskolor tar in elever från angränsande län och riksskolor är specialiserade inom en särskild nedsättning och tar in elever från hela landet.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som presenteras i statistiken är total (antal) och kvot (andel).

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas som total för riket och per skolenhet. Inom dessa grupper redovisas statistiken sedan med avseende på kön – flickor och pojkar samt typ av skola – Regionsskola eller Riksskola.

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten för statistiken är den 15 oktober 2017.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över elever i specialskolan per den 15 oktober är totalräknad. Skolformen är också liten så det gör det lätt att överblicka helheten. Det är enbart en person som är ansvarig för att alla uppgifter kommer med i statistiken och som sköter eventuella kontakter med SCB och därmed minskar risken för fel som beror på den mänskliga faktorn. Allt detta gör att tillförlitligheten totalt är hög.

2.2 Osäkerhetskällor

Eftersom statistiken är totalräknad och skolformen liten anses osäkerhetskällorna vara mycket små. Det *kan* ses som ett problem att statistiken samlas in på aggregerad nivå för att det är svårt att spåra källan till eventuella fel i enstaka variabler. Statistiken samlas in på aggregerad nivå just för att det inte ska gå att spåra individuppgifter.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenheterna som ingår i rampopulationen hämtas från Skolverkets skolenhetsregister. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna har verksamhetsformen specialskola samt att skolenheterna är registrerade som "aktiv". Huvudmännen uppdaterar skolenhetsregistret med förändringar. Eftersom det endast rör sig om nio skolenheter totalt är det lätt att ha en dialog med huvudmannen om kommande förändringar bland skolenheterna. Eleverna som ingår i målpopulationen kan inte gå på skolenheter som inte är specialskola. Därför finns inte några täckningsfel i rampopulationen.

2.2.3 Mätning

Insamlingen av uppgifterna sker via webbformulär och ansvarig uppgiftslämnare för specialskolan har erfarenhet av uppgiftslämnande. Om SCB ändå misstänker systematiska fel skickas återrapporter till uppgiftslämnaren som får möjlighet att kontrollera och eventuellt göra en ny registrering. De fel som upptäcks är ofta lätta att korrigera. Det som kan vara ett problem är att grupperna kan ha fel sammansättning pga. att statistiken samlas in på aggregerad nivå. Om en grupp har ett rimligt antal elever kan det ändå vara möjligt att den innehåller fel eftersom det inte går att studera hur elevsammansättningarna i grupperna har sammanställts. Detta skulle kunna vara vanligast för variablerna hemkommun och modersmål. I undersökningar

på individnivå kopplas uppgifter till personnumret om var eleven är folkbokförd och eventuell utländsk bakgrund, detta sker alltså inte i denna undersökning.

Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom automatiska kontroller som signalerar om uppgiftslämnaren försöker registrera ett ogiltigt värde.

Alla uppgifter rimlighetsgranskas mot föregående års uppgifter och det har inte framkommit några indikationer på att det förekommer mätfel som påverkar statistiken.

2.2.4 Bortfall

Statistiken över elever i specialskolan baseras på en undersökning som har full svarsfrekvens, uppgiftslämnaren har lämnat uppgifter om alla skolenheter inom specialskolan. Eftersom skolformen är liten och överblickbar är risken för eventuellt objektsbortfall liten. Rimlighetskontroller görs men det är svårt att hitta eventuella mindre fel i enstaka variabler som t.ex. hemkommun eller modersmål därför att det inte finns ett personnummer att kontrollera mot. Det eventuella partiella bortfallet antas inte påverka tillförlitligheten nämnvärt.

2.2.5 Bearbetning

För statistiken över elever i specialskolan granskas skolenheternas uppgifter i samband med att de lämnas in. När allt material kommit in sker ytterligare granskning manuellt. Kontroller görs då huvudsakligen mot föregående läsårs elevuppgifter. Om det finns misstänkta felaktigheter återkontakts uppgiftslämnaren, varvid uppgifterna bekräftas eller rättas. Det görs inga bearbetningar på data men insamlingstabellerna bearbetas till en mer användarvänlig layout. Inga indikationer finns på att statistiken skulle vara påverkad av bearbetningsfel, men inga särskilda studier har genomförts kring detta.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken publiceras cirka fem månader efter referenstidpunkten. Bearbetningen av statistiken sker parallellt med övrig statistik om elevräkning per den 15 oktober som är mer omfattande. Den ingår också delvis i samma publikationer av Skolverket.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende 15 oktober, redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för serien Sveriges officiella statistik, www.scb.se/publiceringskalendern.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns på Skolverkets webbplats, dels som tabeller, dels i databasen Jämförelsetal. Skolformen ingår i olika publikationsserier t.ex. *Beskrivande data*. Databasen, samtliga tabeller och rapporter finns tillgängliga via Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför efter beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Primärmaterialiet liknar dock i mångt och mycket tabellerna som Skolverket publicerar eftersom det samlas in på aggregerad nivå.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, text och diagram. De 5 tabellerna som Skolverket publicerar är uppbyggda på likartade sätt. Tabell 1 innehåller antalsuppgifter för alla skolformer varav specialskolan utgör en del. Tabell 2 redovisar antal elever per skolenhet och även 5 år tillbaka i tiden. Tabell 3 innehåller antal elever som deltar i modersmålsundervisning fördelat per skolenhet. Tabell 4 visar elevantalet per årskurs per skolenhet. Tabell 5 visar elevens boendeform samt elever från annan hemkommun. All statistik som redovisar på riksnivå är också uppdelad på kön.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i *Statistikens framställning (StaF)*. Denna dokumentation är tillgänglig på www.scb.se/UF0122, under rubriken *Dokumentation*. Eftersom uppgifterna inte samlas in på individnivå finns inget mikrodataregister dokumenterat.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Statistiken är jämförbar över tid i det avseende att de aktuella målvariablernas definitioner inte har förändrats. Statistik finns från och med läsåret 1992/93 med antal elever, andel elever som läser modersmål och boendeform på skolenhetsnivå. 1994 tillkommer antalsstatistik över typ av funktionsnedsättning samt hemkommun. 1995 tillkommer elevantal fördelat per årskurs. Läsåret 2011/12 redovisas inte längre statistik om typ av funktionsnedsättning. Benämningen Riksskola började användas läsåret 1996/97 men skolenheterna går att härleda till relevant skoltyp med hjälp av annan information som redovisas tillsammans med statistiken från de åren. Referenstidpunkten har alltid varit 15 oktober varje år och kommer enbart från denna undersökning – Specialskolan, elever per den 15 oktober.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken går att jämföra mellan specialskolenheter, främst genom olika andelsmått på t.ex. boendeform, modersmål. Utöver detta går statistiken att jämföra mellan skoltyper, dvs. regionskolor och riksskolor, samt mellan kön och olika boendeformer. Ingen annan undersökning bidrar med värde för Specialskolan, elever per den 15 oktober.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Den insamlade statistiken används även vid beräkningen av kostnader för utbildningsväsendet samt pedagogisk personal..

5.4 Numerisk överensstämmelse

De insamlade uppgifterna används utan anpassningar i statistiken, följaktligen råder numerisk överensstämmelse.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken på riksnivå ingår i Sveriges officiella statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

Uppgifterna samlas in på aggregerad nivå vilket innebär att inga individuppgifter förekommer.

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet är under utredning. Primärmaterialet (datafiler) behålls i två år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken ingår i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 912/2013 men har inte ändrats beroende på förordningen.

Uppgifter om antalet inskrivna och nyinskrivna elever samt examinerade elever fördelade på kön skickas kommande år till Eurostat. Uppgifterna som denna statistik hanterar levereras av SCB till Eurostat 2018.

F Historik

Från och med år 1992 finns statistik över Specialskolans elever. Den har sett tämligen likartad ut men följande förändringar är något betydligare:

- Ekeskolan, Örebro, var inte specialskola läsåren 2001/02–2007/08
- Åsbackaskolan flyttade efter vårterminen 2014 från Gnesta till Örebro.
- Hällsboskolan i Stockholm (benämndes tidigare som Hällsboskolan i Sigtuna), hade tidigare verksamhet vid de kommunala skolorna S:ta Gertruds skola för årskurs 1-6 från S:ta Olof skola för årskurs 7-10. Lsåret 2014/15 flyttade årskurs 1-6 från S:ta Gertruds till Campus Konradsberg på Kungsholmen i Stockholm, läsåret 2015/16 flyttade årskurs 7-10 från S:ta Olof skola till Campus Konradsberg på Kungsholmen i Stockholm.
Hällsboskolan i Umeå har från och med läsåret 2009/10 också verksamhet i Umeå vid den kommunala skolan Västangårds skola för årskurs 1-6 samt årskurs 7-10.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Jesper Brohede
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 00